

Kiili Lasteaia
ÕPPEKAVA

Kiili 2019

Sisukord

Õppekava koostamise põhimõtted.....	3
1. Lasteaia liik ja eripära.....	4
2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid.....	4
3. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus.....	5
3.1. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldamise põhimõtted.....	5
3.2. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine rühmas.....	5
4. Lapse arengu hindamise põhimõtted.....	6
4.1. Kõiki lapsi hõlmavad tegevused.....	6
4.2. Töö erivajadusega lastega.....	6
4.3. Koolieeliku oskused õppekava läbimisel.....	7
5. Koostöö lapsevanematega.....	9
6. Õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnad.....	10
6.1. Mina ja keskkond.....	10
6.2. Keel ja kõne.....	13
6.2.1. Eesti keel kui teine keel.....	15
6.3. Matemaatika.....	17
6.4. Kunst.....	19
6.5. Muusika.....	23
6.6. Liikumine.....	25
6.7. Ujumine.....	27
7. Lapse üldoskused.....	28
7.1. Mänguoskused.....	28
7.2. Tunnetus- ja õpioskused.....	29
7.3. Sotsiaalsed ja enesekohased oskused.....	31
7.4. Töökasvatus.....	33
8. Õppekava uuendamise ja täiendamise kord.....	36

ÕPPEKAVA KOOSTAMISE PÕHIMÕTTED

Käesolev õppekava on koostatud õppe- ja kasvatustöö läbiviimiseks Kiili Lasteaias.

Õppekava koostamisel on lähtutud Eesti Vabariigi ja kohaliku omavalitsuse poolt vastu võetud õigusaktidest.

Lasteaia õppekava koostamisest ja arendamisest võtavad osa lasteaia pedagoogid, kaasates lapsevanemaid.

Lasteaia õppekava kinnitab direktor pedagoogilise nõukogu ettepanekul, kuulates ära hoolekogu arvamuse.

Lasteaia õppekavas esitatakse:

- 1) lasteaia liik ja eripära;
- 2) õppe- ja kasvatustegevuste eesmärgid, põhimõtted, sisu ja lapse arengu eeldatavad tulemused õppekava läbimisel vanuseti;
- 3) õppe- ja kasvatustegevuse korraldus: päevakava koostamise põhimõtted, õppe- ja kasvatustegevuse kavandamise perioodi pikkus;
- 4) lapse arengu analüüsimise ja hindamise põhimõtted;
- 5) erivajadustega laste arengu toetamise põhimõtted;
- 6) lapsevanematega koostöö põhimõtted;
- 7) lasteaia õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

Lasteaia pedagoogilise nõukogu või hoolekogu ettepanekul võib õppekavasse lisada muid õppe- ja kasvatustegevusega seotuid sätteid.

1. LASTEAIJA LIIK JA ERIPÄRA

Kiili Lasteaed (edaspidi lasteaed) on positiivne, rõõmsameelne ja avatud, koostööd ning perekonda toetav koolieelne haridusasutus.

Lasteaed asub Harju maakonnas, Kiili vallas. See on valla ainus lasteaed. Lasteaed on avatud tööpäevadel kella 7.00 – 19.00.

Lasteaia suures majas töötavad 9 aiarühma.

Lasteaia filiaalis Väikses majas töötab neli rühma (vastavalt laste vanuselisele koosseisule söime- või noorema aiarühmad).

Lasteaia filiaalis Moodulmajas töötab kaks aiarühma.

Lasteaia filiaalis Kangru majas töötab neli rühma (vastavalt laste vanuselisele koosseisule aiarühmad, liitrühm, söimerühm).

Lasteaed on liitunud „Tervist edendavate lasteaedade“ võrgustikuga ning rakendab „Kiusamisest vaba lasteaed“ meetodikat.

Lasteaia MISSIOON on pakkuda lastele kvaliteetset alusharidust, toetada ja nõustada perekonda lapse arengus.

Lasteaia VISIOON: Kiili Lasteaed on omanäoline tervist edendav lasteaed, kus iga suur ja väike inimene on väärtus.

Kiil Lasteaias on:

- rõõmsad ja terved lapsed;
- lapsest lähtuv tegevus;
- turvaline kasvukeskkond;
- rahulolevad lapsevanemad;
- hea koostöö huvigruppidega;
- hästi toimiv meeskonnatöö;
- motiveeritud personal;
- kvaliteetne juhtimine.

Lasteaia põhiväärtused on:

- turvalisus
- sõbralikkus
- avatus
- innovatiivsus

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse mitmekülgne ja järjepidev arengu toetamine koostöös lapsevanemaga.

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevus toetab lapse kehalist, vaimset, sotsiaalset ja emotsionaalset arengut, mille tulemusel kujuneb lapsel:

- terviklik ja positiivne minapilt;
- ümbritseva keskkonna mõistmine;
- arusaam tervise hoidmisest;
- praktilised tööharjumused läbi mängulise tegevuse;
- mänguoskus;
- tunnetus- ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- enesekohased oskused.

Igaks õppeaastaks püstitab lasteaed endale põhieesmärgi, mille järgi koostatakse lasteaia õppeaasta tegevuskava.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

3.1. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUSE PÕHIMÕTTED

- lapse individuaalsuse ja tema arengupotentsiaali arvestamine;
- lapse tervise hoidmine ja edendamine;
- lapse loovuse toetamine;
- teadmiste omandamine läbi mängulise tegevuse;
- humaansete ja demokraatlike suhete väärtustamine;
- lapse arengut ja sotsialiseerumist soodustava keskkonna loomine;
- lapse turvatunde, eduelamuse tagamine;
- üldõpetusliku tööviisi rakendamine;
- kodu ja lasteasutuse koostöö;
- eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine ning teiste kultuuride eripäraga arvestamine.

Lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse korralduse aluseks on lasteasutuse õppekava. Õppe- ja kasvatustöö toimub eesti keeles.

Lasteaed korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1.septembril ning kestab 31.augustini. Üldhariduskoolide koolivaheaegadel toimub õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade sisu kordamine, pearõhk nimetatud perioodil on laste vabategevustele rühmatoas ja õues.

3.2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMINE RÜHMAS

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütmi, kus vahelduvad igapäevatoimingud, laste mäng, vabategevused ja õpetaja kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Päevakava vaadatakse üle igal aastal enne õppeperioodi algust tervishoiutöötaja poolt ning kinnitatakse direktori käskkirjaga üheks õppeaastaks.

Lasteaia ühisürituste plaani kinnitab pedagoogiline nõukogu septembris.

Kõik rühmad on liitunud haridusasutuste tarkvarasüsteemiga e-lasteaed.eu (tegevuskava, rühmapäevik, laste kohalolek, töögraafik, sündmuste kalender, õppematerjalide failid jms). Rühma õppe- ja kasvatustegevus kavandatakse nädala/kuu kaupa, kus on esitatud nädala/kuu eesmärgid, teemad, õppesisu, õppevahendid ja õppe- kasvatustegevused. Rühma nädala/kuu tegevuskava koostatakse elektrooniliselt e-lasteaias.

Rühmaõpetajad kavandavad oma rühma tegevuste sisu lähtudes:

- õppe- ja kasvatustegevuste planeerimisel on aluseks lasteaia õppekava, lasteaia põhieesmärk, lasteaia tegevuskava;
- õppetegevused toimuvad lõimitud tegevustena läbi mängu;
- laste emotsionaalset seisundit ja rühma üldist dünaamikat arvestades võivad õpetajad planeeritud päevakavas teha jooksvaid muudatusi;
- rakendame õuesõpet (õppekäigud, loodusmatkad, ekskursioonid, tegevused õuealal jms);
- laste käelist arengut toetavad osalemised muuseumide töötubades, rühmas grupi- ja individuaaltööd, osalemised kunstiprojektides;
- laste tervist tugevdavad ujumistreeningud, liikumistegevused saalis ja õues, laste viibimine õues /õuemäng/ võimalusel 2 x päevas, huviringid;
- muusika-, liikumistegevusi viivad läbi aineõpetajad, kes koostavad kuukavad;
- ujumistreeninguid viib läbi ujumistreener;
- koostöös lasteaia tugikeskuse spetsialistide (logopeed, eripedagoog), lapse rühmapersonali ja lapsevanemaga toimub arenguliste erivajaduste varajane märkamine ja lapse individuaalse arengu toetamine.

4. LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED

4.1. KÕIKI LAPSI HÕLMAVAD TEGEVUSED

1. Lapse arengu analüüsimine ja hindamine on oluline lapse eripära mõistmiseks, erivajaduste väljaselgitamiseks, positiivse enesehinnangu ja arengu toetamiseks ning õppe- ja kasvatustegevuse kavandamiseks koostöös lapsevanemaga.
2. Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Lapsi jälgitakse igapäevatoimingutes, vabamängus kui ka õpetaja suunatud tegevustes.
3. Lapse arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused.
4. Lapse arengu hindamisel kasutavad õpetajad järgmisi meetodeid: vaatlus, laste tööde analüüs, intervjuu lapsega (küsimustele vastamine kindla teema kohta), vestlus lapsega, arengu jälgimise mäng, lapse arengu hindamise tabel jms.
5. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades saavutatut ning tunnustades toimetulekut, arenemist, positiivseid hoiakuid ja huvi.
6. Vähemalt üks kord õppeaastas viivad õpetajad lapse arengu hindamiseks ja toetamiseks lapsevanemaga läbi arenguvestluse, mis annab tagasisidet lapse arengust ja õppimise tulemustest ning selgitab lapsevanema seisukohad ja ootused lapse arengu suhtes.
7. Lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemus dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses” sätestatud tingimustel.
8. Kooliminevatele lastele koostatakse koolivalmiduskaart, milles on kirjeldatud lapse arengu tulemused. Koolivalmiduskaardi koostamise aluseks on lapse arengu hindamise ja arenguvestluse tulemused.

4.2. TÖÖ ERIVAJADUSEGA LAPSEGA

Erivajadusega laps on laps, kelle võimetest, terviseseisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.

Erivajadusega lapse, sh andeka lapse arengu toetamine lasteaias on meeskonnatöö.

Erivajaduste märkamine

1. Laste tegutsemist ja käitumist jälgides selgitab rühmaõpetaja koostöös lasteaia tugispetsialistidega (tervishoiutöötaja, eripedagoog, logopeed) õppeaasta alguses välja, millised lapsed vajavad erilist tähelepanu ja tuge.
2. Arengulise erivajadusega (edaspidi AEV) lapse arengu hindamisel osalevad rühmapersonal ja lasteaia tugispetsialistid.
3. AEV lapse arengu toetamiseks teevad lasteaia tugispetsialistid tihedat koostööd lapsevanematega. Vajadusel kaasatakse väljaspool lasteaeda olevad spetsialistid (perearst, psühholoog, psühhiaater, sotsiaaltöötaja jt).
4. AEV lapse arengu toetamiseks toimuvad regulaarsed logopeedilised ja eripedagoogilised tegevused lapsevanema kirjalikul nõusolekul.
5. Tugispetsialistid nõustavad rühmapersonali lähtuvalt lapse individuaalsetest erisustest ja vajadustest. Vajadusel tehakse muudatusi rühmatöös ja lapse kasvukeskkonnas.
6. AEV lapsele koostatakse vajadusel kindlaks ajavahemikuks individuaalne arenduskava. Perioodi lõpus analüüsib meeskond lapse arengutaset. Vajadusel püstitatakse uued eesmärgid ja tegevused.

Lapsevanemate nõustamine

- Lasteaia tugispetsialistid nõustavad lapsevanemaid lapse arengut puudutavatel teemadel (individuaalsed vestlused, arendusmeetodid, kirjanduse soovitusel jt).

- Eripedagoogiline ja logopeediline töö lasteaias toimub lapsevanema kirjalikul nõusolekul.
- Vastavalt lapse arengu jälgimisel saadud tulemustele, teevad õpetajad/lasteaiatugispetsialistid vajadusel lapsevanemale ettepaneku pöörduda lapsega väljaspool lasteaeda olevate spetsialistide poole erivajaduse kindlaksmääramiseks.
- Tugispetsialistide kirjalikku kokkuvõtet lapse hetketasemest ja soovitusi arendustegevuseks dokumenteeritakse „Isikuandmete kaitse seaduses” sätestatud tingimustel.

4.3. KOOLIEELIKU OSKUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL

Mina ja keskkond valdkonnas

- tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huvisid jms;
- kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone;
- nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid;
- nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;
- oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku;
- julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui osalemine on ennast ja teisi kahjustav või ohtlik;
- kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist;
- järgib isikliku hügieeni nõudeid, sealhulgas hammaste hoidmist ja hooldamist;
- suhtub ümbritsevasse keskkonda hoolivalt ning käitub seda säästvalt;
- kirjeldab kodukoha loodust, tuntumaid taimi, seeni ja loomi;
- kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring;
- selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad;
- selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
- mõistab ja märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale;
- kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm;
- teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaiatänaval sõita.

Keel ja kõne valdkonnas

- tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga;
- saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobivalt reageerida;
- suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid;
- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ja mitmuses;
- valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada;
- hääldab oma kõnes ja etteõeldud sõnade kordamisel õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- tunneb tähti ja veerib kokku 1-2-silbilisi sõnu, tunneb kirja pildis ära mõned sõnad;
- kirjutab joonistähedega 1-2-silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

Matemaatika valdkonnas

- määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
- võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt;
- teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1-12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada;
- liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, -, =;
- koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukehi;
- järjestab kuni viit eset suuruse järgi (pikkus, laius, kõrgus jm);

- rühmitab esemeid asendi ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
- oskab öelda kellaaega täistundides;
- kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
- nimetab nädalapäevi, kuid, aastaaegu, teab oma sünnikuud ja -päeva;
- mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõduühikuga (samm, pulk, nöör vms);
- eristab enamkasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ja teab, kuidas ning kus neid ühikuid kasutatakse;
- leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu, kera ja kuubi, kirjeldab neid

Kunsti valdkonnas

- leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
- väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ja fantaasiaid;
- kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
- kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme ilmestamiseks;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

Liikumise valdkonnas

- keskendub sihipäraseks kehaliseks tegevuseks;
- peab liikumisel ja mängimisel kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
- sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud, rütmilised;
- sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
- säilitab tasakaalu paigal olles ja liikumisel;
- kasutab harjutuste sooritamisel mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
- matkib täiskasvanut harjutuste sooritamisel;
- sooritab üheaegselt kaaslasega rütmiliikumisi;
- liigub vastavalt enda tekitatud rütmile ühtlase ja vahelduva tempoga;
- kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
- mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
- peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

Muusika valdkonnas

- laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega;
- laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansambelis kui ka üksi;
- suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada;
- eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu;
- eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille;
- mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge;
- mängib lastepillidel ja oskab mängida ka pilliansambelis;
- liigub vastavalt muusika meeleolule;
- väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

Omandatud mänguoskused

- tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;

- algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- täidab mängudes erinevaid rolle;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

Omandatud tunnetus - ja õpioskused

- plaanib oma igapäeva tegemisi, üritab tegutseda sihipäraselt ning lõpetab alustatud tegevused;
- suudab reguleerida oma käitumist, emotsioone;
- toetub tegutsedes oma tegevusele antavale tagasisidele, eakaaslaste hinnangule ja võrdlustele teistega;
- keskendub korraga mitmele tegevusele ja on suuteline kestvamaks tahtepingutuseks;
- seab uudes olukorras täiskasvanu sõnalise juhendamise abil eesmärged;
- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- suhtub õppimisse positiivselt - tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist;
- osaleb erinevates mänguliikides (rolli -, ehitus -, lavastus -, liikumise -, õppemäng), järgib reegleid;
- teab ja kasutab tähti, numbreid, sümboleid, kirjutab etteütlemise järgi 1-2 silbilisi lihtsaid sõnu (ema, isa, karu, täna, tule jms), teeb lihtsaid matemaatilisi tehteid;
- kasutab eakaaslastega suheldes arutlevat dialoogi, räägib rohkem iseendast, tunneb huvi teiste vastu.

Omandatud sotsiaalsed ja enesekohased oskused

- püüab mõista teiste inimeste tundeid ja nende mitteverbaalseid väljendusi, arvestab neid oma käitumises ja vestluses;
- vastutab rohkem oma tegevuse eest, räägib oma kavatsustest;
- suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida, oskab teistega arvestada, suhtub teiste laste tegemistesse sallivamalt;
- suudab tegutseda iseseisvalt, sõltub vähem oma vanematest, vastutab oma käitumise eest;
- algatab mängu ja tegevusi;
- püüab kõigega hakkama saada, on tundlik oma ebaõnnestumiste ja teiste hinnangute suhtes, otsib vastastikkust mõistmist ja kaasaelamist oma tunnete;
- hoolib väiksematest, osutab neile abi, küsib endale ise abi vajaduse korral;
- loob sõprussuhteid;
- järgib rühmas reegleid ning arvestab rühma vajadusi, oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- talub muutusi ja vanematest eemalolekut, siiski uues olukorras on ebakindel ja tõmbub endasse;
- arutleb lihtsamate eetiliste probleemide üle ning teeb vahet hea ja halva vahel nii enda kui teiste puhul;
- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

5. KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA

Koostöö põhimõtted:

1. Lapsevanemate ja lasteaia vaheliste koostöövormide mitmekesistamine eesmärgiga äratada vanemates huvi lastega tehtava töö vastu.
2. Lasteasutuse ja kodu koostöö kaesuunalisus: lasteaed arvestab lapsevanemate soovitusi ja arvamusi ning toetab lapsevanemaid laste kasvatamisel.

Koostöövormid:

- koosolekud: üld- ja rühmakoosolekud, uute lastevanemate koosolekud;
- individuaalsed vestlused lapsevanemaga vastavalt vajadusele rühmaõpetajaga, tugikeskuse spetsialistiga, aineõpetajaga, ujumistreeneriga, juhtkonnaga jt;
- lapsevanemate nõustamine õppe- ja kasvatusküsimustes vastavalt vajadusele;
- arenguvestlused toimuvad üks kord õppeaastas (aprill- mai);
- lastevanemate poolt finantseeritud treeningud ja huvitegevused;
- ühisüritused vastavalt lasteaia ühisürituste plaanile;
- lasteaia koduleht info vahendamiseks;
- lastevanemate ootuste ja rahulolu väljaselgitamiseks rahuloluküsitlused kevadel;
- uute laste kohanimine lasteaia, kus uutel lastel on võimalus koos vanematega olla rühmas ja harjuda lasteaia päevarütmiga (kahe nädala jooksul).

6. ÕPPE – JA KASVATUSTEGEVUSE VALDKONNAD

Käesolevas õppekavas käsitletakse õppe- ja kasvatustegevuse seitset valdkonda: mina ja keskkond, keel ja kõne, matemaatika, kunst, muusika, liikumine ja ujumine. Kõik ainevaldkonnad käsitlevad õppe- ja kasvatustöö üldeesmäärke, valdkonna sisu ning vanuserühmade eeldatavaid õpitulemusi.

6.1. MINA JA KESKKOND

Valdkonna "Mina ja keskkond" õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
2. saab ettekujutuse oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
3. väärtustab nii eesti kui ka teiste rahvuste kultuuritraditsioone;
4. hoiab oma tervist, käitub tervistsäästvalt ja ohutult;
5. väärtustab keskkonda hoidvat mõtteviisi;
6. märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna "Mina ja keskkond" sisu:

- a) sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad ja kombed, teised rahvused Eestis, üldnimelikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid, tervise väärtustamine, tervislik toitumine, ohuallikad ning ohutu käitumine;
- b) tehiskeskkond: ehitised, kodumasinad, jäätmed, ühissõidukid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus;
- c) looduskeskkond: kodukoha loodus, loodusvaatlused, muutused looduses, elukeskkond ja selle mõju tervisele, inimese mõju loodusele.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

2 - 3 aastane laps

- teab oma nime ja tunneb ennast ära pildilt ning peeglist;
- vastab küsimisele oma vanuse kohta või näitab seda sõrmedel;
- teab oma pereliikmeid ja lasteaia kaaslasi;
- teab, kus midagi asub oma rühmas;
- järgib täiskasvanu meeldetuletusel rühma reegleid;
- meeldetuletamisel tervitab, jätab hüvasti, palub ja tänab;

- oskab haiget saanud sõpra lohutada;
- oskab nimetada oma rühma nime;
- suudab leida oma koha rühmas (kapp, voodi, käterätik);
- oskab küsimise korral nimetada tuttavaid loomi;
- tunneb rõõmu looduses viibimisest;
- oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtusi;
- teostab täiskasvanu abiga lihtsamaid töid (loomade toitmine, lillede kastmine jm).
- oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke tunnuseid.

3 - 4 aastane laps

- teab oma nime ja vanust;
- vastab õigesti küsimusele, kas ta on tüdruk või poiss;
- vastab küsimustele oma kodu ja pereliikmete kohta;
- nimetab pereliikmete koduseid toimetusi;
- kasutab viisakusväljendeid tere, head aega, palun, aitäh;
- asetab töövahendid ja mänguasjad kokkulepitud kohtadesse;
- küsimise korral nimetab oma kaaslaste nimesid;
- teab Eesti lipu värve ja tunneb teiste lippude seast ära Eesti lipu ;
- matkib lihtsamaid töövõtteid (põranda pühkimine, tolmu võtmine, triikimine jt);
- nimetab küsimisel pühadega seotud tegevusi;
- teab mõistete hea ja paha tähendust;
- oskab küsimise korral nimetada kodus kasutatavaid kodumasinaid ja -elektroonikat (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, televiisor, arvuti jm);
- oskab küsimise korral nimetada sõidukeid;
- selgitab, milleks on igapäevaste reeglite täitmine vajalik;
- teab esemeid, mis võivad ohtlikud olla;
- teab, et mõned loomad elavad metsas ja mõned inimeste juures;
- osutab jalutuskäigul kodukohas tuttavatele asutustele (kool, pood, lasteaed jt);
- nimetab koduloomi ja matkib nende häälotsusi;
- nimetab tuntumaid metsloomi ja teab neile iseloomulikke tunnuseid;
- nimetab linnu, looma ja inimese kehaosi;
- eristab tuntumaid puu- ja aedvilju välimuse ning nimetuse järgi;
- oskab küsimise korral iseloomustada ööd ja päeva;
- teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, õhku ja toitu;
- teab valgusfoori tulede tähendust;
- teab helkuri kasutamise vajalikkust;
- teab mõistete sõidutee ja kõnnitee tähendust.

4 - 5 aastane laps

- nimetab kodu asukoha (linn, alev), maal (talukoha nimi);
- oskab öelda oma ees-ja perekonnanime ning vanust;
- kirjeldab oma perekonda, teab ema/ isa ees- ja perekonnanime;
- oskab kirjeldada oma tegevusi ja mängu;
- teab mõistete oma, võõra ja ühise tähendust;
- loetleb tuntumaid ameteid ja nende juurde kuuluvaid töövahendeid;
- teab oma rahvust ja keelt ning riigi tähtsamaid sümboleid;
- põhjendab mängu- või töökoha korrastamise vajadust;
- nimetab tervist hoidvaid tegevusi;
- oskab kirjeldada tuntumaid rahvakombeid (vastlad, mardipäev, kadripäev, jõulud) ja

- nendega seotud tegevusi;
- teab ja kasutab üldtuntud viisakusreegleid;
- kirjeldab erinevaid sõidukeid ja teab nende otstarvet;
- nimetab toiduaineid, mida tuleks süüa iga päev;
- oskab nimetada kõiki aastaaegu ja neid iseloomustada;
- nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid;
- mõistab säästvat ja hoolivat eluviisi enda ümber (toast lahkudes kustutab tule jm);
- nimetab tegevusi, mis võivad olla ohtlikud ja oskab abi paluda;
- oskab nimetada ja kirjeldada erinevaid loomi ja linde ning teab nende elupaiku (s.h putukad)
- oskab nimetada ning kirjeldada erinevaid taimi, puid, lilli, seeni, puu- ja köögivilju;
- teab, kuidas ohutult jalgsi liigelda sõiduteel ja seda ületada;
- teab turvavöö ja turvatooli vajalikkust sõidukis;
- teab helkuri vajalikkusest;
- oskab märgata kaaslast ja teisi arvestada.

5 - 6 aastane laps

- teab oma kodust aadressi;
- nimetab lasteaia töötajaid ja nende ülesandeid;
- teab oma lasteaia nime ja asukohta;
- korrastab oma isiklike esemete hoiukoha (riidekapi ja töökapi);
- oskab nimetada sündmusi, mille puhul heisatakse riigilipp;
- kirjeldab tähtpäevi peres;
- tunneb ja järgib lauakombeid;
- nimetab küsimisel sõbra positiivseid omadusi;
- oskab väljendada oma emotsioone (rõõm, mure);
- oskab kirjeldada lasteaia õueala ning seal kasutatavaid vahendeid;
- kirjeldab kodumasinaid ja -elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte;
- on teadlik suuhügieenist (hammaste pesemine, tervislik toitumine, hambaarsti juures käimine);
- teab, mis on haigus;
- oskab nimetada kehaosi ja teab nende vajalikkust;
- selgitab eluliste olukordade põhjal, mis on õige ja vale;
- selgitab, miks ei tohi võõrastega kaasa minna;
- oskab nimetada seeni, mis kasvavad kodukoha metsas ja kirjeldada neid;
- nimetab ilmastikunähtusi ja kirjeldab neid;
- oskab hoida puhtust end ümbritsevas keskkonnas;
- teab, et taimed, loomad ja inimesed vajavad kasvamiseks vett, valgust ja õhku;
- oskab ületada tänavat jalgrattaga (jalgratas käe kõrval);
- oskab ühissõidukis käituda;
- oskab kirjeldada liiklemise ohtusid erinevates ilmastikuoludes;
- oskab selgitada, kus ja kuidas helkurit kanda.

6 - 7 aastane laps

- oskab rääkida endast;
- teab oma pereliikmeid ja lähisugulasi;
- oskab kirjeldada oma perekonda, kodu ja kodukohta;
- teab, mille poolest lasteaed koolist erineb;
- oskab nimetada pereliikmete ameteid;
- teab Eesti riigi ja koduvalla sümboleid;

- teab ja nimetab Eesti lähinaabreid (Läti, Soome, Rootsi, Venemaa);
- teab eesti rahvatraditsioone ja -kombeid;
- oskab kirjeldada tähtpäevade tähistamist (lasteaias ja kodus);
- teab põhilisi käitumisreegleid ning käitub vastavalt;
- oskab luua ja hoida sõprussuhteid;
- oskab kirjeldada oma emotsioone ja tundeid;
- mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad soovid ja vajadused;
- oskab kirjeldada erineva töö tegemiseks vajalikke tööriistu ja masinaid;
- mõistab prügi sorteerimise vajalikkust;
- kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist;
- teab hädaabinumbrit 112 ja oskab seda kasutada;
- teab ja kirjeldab, kuidas käituda ohuolukordades (tulekahju, vette kukkumine);
- selgitab, kuidas käituda eksinuna linnas/maal või metsas;
- oskab nimetada teravilju;
- teab loomade, lindude käitumise erinevusi eri aastaegadel (rändlinnud, talveuni jm);
- oskab kirjeldada tuttavate putukate välimust ja nende elupaiku;
- oskab nimetada ning kirjeldada aias ja metsas kasvavaid taimi;
- oskab nimetada inimeste tegevusi olenevalt aastaajast;
- selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest;
- selgitab valguse, temperatuuri, vee, toituainete ning õhu tähtsust taimedele, loomadele ja inimestele;
- teab liiklemise erinevusi linnas ja maal;
- teab jalgrattaga, rulluisude ja rulaga sõitmise nõudeid (kiiver, põlve- ja küünarnukikaitsmed, ohutud paigad);
- oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda;
- teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda;
- oskab selgitada helkuri vajalikkust.

6.2. KEEL JA KÕNE

Valdkonna "Keel ja kõne" õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. tuleb toime igapäevases suhtluses;
2. kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
3. tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

Valdkonna "Keel ja kõne" sisu:

- a) keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- b) suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- c) lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Valdkonna "Keel ja kõne" põhimõtted:

1. kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme, lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel;
2. lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes kogu päeva jooksul;
3. lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda; laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, nii tegutsedes koos täiskasvanuga kui ka omavahel;
4. lapsi suunatakse ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute

koostamise jm. tegevuse kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesisid raamatuid, jutustatakse lastele muinasjutte ja lugusid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist.

5. lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi õpetatakse mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

2 – 3 aastane laps

- teab oma eesnime;
- oskab väljendada oma soove sõnadega;
- oskab kuulata ja matkida;
- oskab 1-2 sõnaga iseloomustada asja või eset;
- oskab ennast tuttavate sõnade abil väljendada;
- hääldab õigesti enamikke häälikuid;
- loeb peast või kordab järele kuni 2 realisi liisusalme ja luuletusi;
- kasutab kõnes õigesti enamikke käändevorme;
- kasutab kõnes mõningaid üldnimetusi ja tegusõnu;
- kasutab kõnes värvust, suurust jt hästi tajutavaid tunnuseid tähistavaid omadussõnu;
- vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: osutab pildile ja kommenteerib seda lühidalt.

3 – 4 aastane laps

- suhtleb aktiivselt eakaaslastega koostegevuses;
- küsib täiskasvanult küsimusi ümbritseva kohta;
- kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust 2-3 lausega;
- teab oma täisnime ja pereliikmete nimesid;
- oskab kirjeldada mingit nähtust või tegevust;
- mõistab ning kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3-5 sõnalisi lihtlauseid;
- kuulab sisult ja keelelt jõukohaseid tekste;
- jutustab pildiseeria järgi, öeldes iga pildi kohta ühe lause;
- kasutab kõnes eri tüüpi lihtlauseid, sh koondlauseid;
- loeb peast kuni 4 realisi liisusalme/ luuletusi;
- kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (nt sõitis, laulsid);
- suudab jutustada sündmustest oma elus;
- tutvub tähtedega ja püüab jäljendada täiskasvanut kirja eelharjutustes.

4 - 5 aastane laps

- oskab jutustada ja oma kogemustest rääkida (oma perest);
- oskab rääkida viisakalt, ootab oma kõnejärjekorda;
- jutustab möödunud sündmustest 3-4 lausega;
- loeb peast kuni kahe salmilist luuletust;
- kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust;
- mõistab teksti, mis pole otseselt seotud tema kogemusega;
- kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid;
- kasutab kõnes omadussõna võrdlusastmeid (suur - suurem - kõige suurem);
- kasutab tingivat kõneviisi ja enamikku nimisõna käändevorme mitmuses;
- kasutab kõnes mõningaid vastandsõnu (nt lühike - pikk, must - puhas);
- kasutab kõnes iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu (arg, kaval jt);
- kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid nimisõnu *hommik, päev, õhtu, öö*;
- hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja 3-4 silbilisi tuttava tähendusega sõnu;
- kuulab meelsasti ettelugemist, oskab loetu kohta küsimusi esitada ja neile vastata;

- tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti;
- oskab jätkata etteantud muustrit kirja eelharjutustes;
- kirjutab õigesti üksikuid sõnu suurtähtedega (oma nime).

5 - 6 aastane laps

- oskab jutustada oma elust ja kogemustest, räägib selgelt ja arusaadavalt;
- oskab kirjeldada tuttavate esemete ja nähtuste omadusi;
- annab edasi kuulnud teksti (muinasjutt, lastejutt, luuletus jt) sündmuste järgnevust ning tegelaste käitumist ;
- oskab tähelepanelikult kuulata ja meeles pidada täiskasvanu selgitusi;
- tunneb kuulates iseseisvalt ära hääliku häälikute reas ja sõnades (v.a häälikuühendites);
- jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausetega;
- kasutab kõnes õigesti saava ja rajava käände vorme;
- kasutab kõnes nud ja tud- kesksõnu (söödud - söönud);
- kasutab kõnes enamasti õigesti umbisikulist tegumoodi (loetakse, pesti);
- kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid määrsõnu *eile, täna, homme*;
- oskab gruppierida ja nimetab õpitud kategooria piires vähemalt 2 sõna (lilled: tulp, roos jt);
- kordab järele ja hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu;
- häälib täiskasvanu abiga (järele korrates) 1-2 silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühenditeta sõnu
- määrab hääliku asukoha sõna alguses ja lõpus;
- kordab täiskasvanu eeskujul eri vältes kahest sõnast koosnevaid ridu *koli- kolli, koli - kooli*;
- tunneb ning kirjutab mõningaid tähti ja oskab kirjutada oma nime.

6 - 7 aastane laps

- tuleb toime eakaaslaste ja täiskasvanutega suheldes, arvestab kaassuhtlejat ja suhtluspaika;
- saab aru kuuldu sisust ning suudab sellele vastavalt reageerida;
- suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda;
- jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse põhjal, annab edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendab ka oma tundeid;
- kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid;
- kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördeforme ainsuses ja mitmuses;
- valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajaduse korral ise sõnu moodustada;
- hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnu korrates õigesti kõiki emakeele häälikuid;
- tunneb tähti ja veerib kokku 1-2 silbilisi sõnu ning tunneb kirjapildis ära mõned sõnad;
- teab peast emakeelseid luuletusi ja laule;
- kirjutab joonistähtedega 1-2 silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega.

6.2.1 EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Valdkond "Eesti keel kui teine keel" eesmärgid:

1. tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
2. soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
3. tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
4. kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Valdkond "Eesti keel kui teine keel" sisu:

- a) kuulamine;
- b) kõnelemine;
- c) Eesti kultuuri tutvustamine.

Valdkond "Eesti keel kui teine keel" põhimõtted:

1. kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst

(ümbritsevad esemed jt);

2. erinevate meelte kaasamine ja näitlikustamine: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;

3. suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jt);

4. korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;

5. vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);

6. valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;

7. pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates;

8. õppeprotsessi on kaasatud lapsevanemad.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

kuni 3 aastane laps

- kuulab eestikeelset kõnet;
- saab aru passiivsest igapäevakõnест (tule siia, lähme õue jt);
- kuulab lihtsa keelega jutukesti, mida illustreerivad pildid.

3 – 4 aastane laps

- oskab vestelda lihtsatel teemadel (mina, kodu, perekond jt);
- teab ja kasutab viisakusväljendeid (tere, head aega, palun, aitäh);
- saab aru ja tegutseb vastavalt korraldusele.

4 – 5 aastane laps

- oskab kasutada eestikeelseid sõnu ja väljendeid;
- oskab õigesti sõnu hääldada;
- räägib igapäevastest tegevustest;
- julgeb suhelda eakaaslastega;
- oskab vestelda lihtsatel teemadel (sõbrad, lemmikloom, minu päev, minu keha jt)
- saab aru lihtsatest küsimustest ja vastab neile õpitud sõnavara piires.

5 – 6 aastane laps

- jutustab pildi järgi, oma tegemistest, oma päevast lihtsate grammatiliselt õigete lausetega;
- oskab vestelda igapäevastest tegemistest (teater, kauplus, õppekäik jt);
- kirjeldab sündmusi oma elust.
- kasutab erinevaid omadussõnu;
- hääldab häälikuid õigesti.

6 – 7aastane laps

- mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
- tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
- saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
- saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
- kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
- teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
- oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi.
- vestleb erinevatel teemadel (sünnipäev, mänguasjad, loomad, linnud, liiklus jt)
- teab ajamõisteid;
- tunneb tähti ja numbreid;
- väljendab omi mõtteid terviklike lausetega;

- teab rahvakalendri tähtpäevi, kombeid ja tavasid (jõulud, mardi-, kadripäev, vastlad jt).

6.3. MATEMAATIKA

Valdkonna "Matemaatika" õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. rühmitab esemeid ühe- kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
2. järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuse põhjal;
3. tunneb lihtsamaid ajamõisteid ning kirjeldab ja järjestab oma päevategevusi;
4. mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
5. mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
6. suudab kirjeldada ümbritsevat ruumi kujundimõistete abil;
7. näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna "Matemaatika" sisu:

- a) hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- b) suurused ja mõõtmine;
- c) geomeetrilised kujundid.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

2 – 3 aastane laps

- rühmitab esemeid ühe sarnase tunnuse (värvus, kuju, suurus vms) järgi hulgaks;
- loendab esemeid kolme piires ja sõnastab loendamistulemuse arvuna;
- tunneb ja kasutab mõisteid: üks ja palju;
- näeb ja leiab esemetes erinevusi (suur, väike);
- näeb ja leiab esemetes erinevusi (pikk, lühike);
- leiab samasuguse kujundi peale-, kõrvuti-, või sisseasetamise teel;
- leiab ümbritsevate esemete hulgast suurustunnuse alusel esemeid (suur-väike);
- kompimise- veeretamisega eristab ümmargusi ja kandilisi esemeid;
- matkib öö ja päeva tegevusi oma mängus;
- orienteerub oma kehal ja näitab, mis asub ülal- all, kõrval, ees- taga.

3 – 4 aastane laps

- otsustab, kas nimetatud ese kuulub (ei kuulu) moodustatud hulka;
- paaride moodustamisega saab teada, et esemeid on võrreldavates hulkades ühepalju ehk võrdselt;
- oskab loendada 1- 5 ja sõnastab loendamistulemuse arvuna;
- tutvub numbritega 1 - 5;
- võrdleb ja järjestab kahte eset suuruse (suurem- väiksem), pikkuse (pikem- lühem), laiuse (laiem- kitsam) järgi;
- eristab ringi, kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid rühmatoast ja õuest;
- juhendamisel leiab etteantud kujundi järgi erinevate geomeetriliste kujundite hulgast kõik samasugused;
- laob ringi, ruudu ja kolmnurga kujunditest lihtsamaid mustreid;
- leiab aastaagegade iseloomulikke tunnuseid (piltidel, vestluses vm);
- eristab hommikut ja õhtut (kirjeldab tegevusi);
- juhendamisel määrab teiste laste ja esemete asukohta enda suhtes: ülal- all, kõrval, ees- taga.

4 - 5 aastane laps

- rühmitab esemeid ja olendeid kahe erineva tunnuse alusel;
- võrdleb esemeid paaridesse seades ning otsustab, mida on rohkem, mida vähem;
- tunneb heledaid ja tumedaid toone;

- oskab loendada 1-8 ja sõnastab loendamistulemuse arvuna;
- tutvub numbritega 1-8;
- järjestab esemeid kõrguse järgi (kõrgem- madalam);
- järjestab 3 eset suuruse, pikkuse, laiuse ja kõrguse järgi;
- teab mõisteid: kerge-raske;
- näeb ja oskab kirjeldada ringi, kolmnurga, ruudu ning ristküliku sarnasusi ja erinevusi ning leida sarnaseid kujundeid ümbritsevast;
- teab ajamõisteid: hommik, päev, õhtu, öö;
- kirjeldab tegevusi ja sündmusi eile- täna- homme;
- teab mõisteid: enne-pärast, kaugemal-lähemal, siin-seal, vahel, järel, juures;
- määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes (taga-ees, sees-väljas, kõrval, keskel, üleval-all);
- teab aastaaegu.

5 - 6 aastane laps

- oskab loendada 1-12 ja sõnastab loendamistulemuse arvuna;
- tunneb numbraid 1-10;
- oskab nimetada antud arvule eelnevat ja järgnevat arvu;
- paneb kokku kahe hulga esemed ja liidab loendamise teel;
- võtab ühest hulgast esemeid ära ja lahutab loendamise teel;
- järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi;
- leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema- väiksema- sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades;
- hindab kaugust silma järgi (lähedal – kaugel);
- teab mõisteid: õhuke- paks;
- mõõdab pikkust, laiust ja kõrgust kokkulepitud mõõduga;
- järjestab kuni 5 eset raskuse järgi;
- koostab geomeetristest kujunditest mustreid ja laob pilte;
- rühmitab kujundeid vormi, suuruse, värvuse jm järgi;
- teab nädalapäevade nimetusi;
- teab mõisteid: tööpäev ja puhkepäev;
- eristab mõisteid kiiresti- aeglaselt, varsti, hiljem, kohe;
- teab ja oskab nimetada mõisteid: ring, ruut, ristkülik, kolmnurk;
- oskab määrata vasakut ja paremat poolt;
- määrab eseme asukoha teise eseme suhtes: all, peal, kohal, keskel, äärel, vasakul ja paremal;
- orienteerub juhendamise järgi tuttavas ruumis ja õues.

6 - 7 aastane laps

- tunneb numbraid 1-12 ja oskab neid kirjutada;
- oskab loendada 1-10 tagurpidi;
- teab järgarve 1.-10.;
- liidab ja lahutab viie piires;
- tunneb ja kasutab sümboleid: +, -, = ;
- oskab koostada matemaatilisi jutukesi kahe etteantud hulga järgi;
- järjestab kuni viit eset suuruse järgi (suurus, pikkus, kõrgus, raskus, laius jm);
- teab rahaühikuid euro ja sent ning kasutab neid mängutegevustes;
- eristab igapäevaelus kasutatavaid mõõtühikuid (meeter, sentimeeter, kilogramm, liiter);
- mõõdab raskust ja vedelikku kokkulepitud mõõtevahendiga;
- eristab ruumilisi kujundeid (kuup, kera, risttahukas, püramiid) tasapinnalistest kujunditest (ruut, ring, ristkülik, kolmnurk);

- nimetab nädalapäevi, kuid ja aastaaegu;
- teab enda sünnikuud ja –päeva;
- teab mõisteid: eile-täna-homme;
- määrab kellaaega täistundides;
- koostab juhendamisel oma päevakava;
- kasutab kõnes õigesti sõnu enne, praegu, hiljem- varem, noorem- vanem;
- orienteerub tasapinnal (nt paberil).

6.4. KUNST

Valdkonna “Kunst” õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärgid:

1. kujuneb vaatlusoskus, fantaasia ja ilumeel;
2. areneb loovmõtlemine ja eneseväljendusoskus;
3. areneb silma ja käe koostöö erinevate käeliste tegevuste kaudu;
4. tutvub erinevate rahvaste kultuuri ja kunstiga;
5. kasutab materjale ja tööriistu otstarbekalt, säästlikult ja ohutult;
6. tutvub lihtsamate toiduvalmistamise võtetega.

Valdkonna “Kunst” sisu:

- a) joonistamine ja maalimine
- b) voolimine
- c) kleepetöö ja meisterdamine
- d) toiduvalmistamine

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

2 – 3 aastane laps

Joonistamine ja maalimine

- tekib huvi joonistamise ja maalimise vastu;
- tutvub erinevate maalimisvahenditega;
- kujuneb õige pintsli ja pliatsi hoid;
- oskab tõmmata pikki jooni ja vajutada pintsliga täppe
- tutvub kunstiteostega (lastepäraseid pildid, raamatu illustratsioonid jt)
- oskab kasutada näpುವärve ja guašše;
- kritseldab maapinnale, lumele, liivale;
- leiab ümbritsevas juhendamise toel sinise, kollase, punase ja roheline värvi;
- kasutab kahte erinevat värvi.

Voolimine

- tutvub plasteliini ja teiste voolimismasside omadustega;
- õpib tükeldama plasteliini;
- õpib peopesade vahel rullima piklikku kujundit ja veeretama palli;
- õpib kujutama lihtsamaid esemeid (pall, uss jt).

Kleepetöö ja meisterdamine

- tutvub liimipulga ja –pintsliga;
- kortsutab ja rebib pehmet paberit;
- kleebib valmiskujundeid ja paberitükikesi.

Toidu valmistamine

- õpib voolima taigast küpsisepulkasid või pallikesi
- raputab või paneb toidule kaunistusi.

3 – 4 aastane laps

Joonistamine ja maalimine

- oskab kujutada esemeid ja nähtusi pintslijälgedega ja joonte abil (vihmasadu, triibukiisu jt)
- oskab kujutada ümaraid ja kandilisi kinnisvorme: päike, maja, pall jne
- oskab käsitseda pliiaitsit ja pintsli;
- tunneb ja oskab kasutada õigeid värve,
- kujutab loodusvorme ja lähedasi asju, inimesi jne.
- oskab kujutada inimese nägu;
- tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ning katab pindu;
- oskab kujutada loodusvorme, lihtsamaid loomafiguure ja anda edasi kujutatava objekti peamisi iseloomustavaid jooni;
- oskab katta templi iseseisvalt värviga ning vajutada jäljendeid neid reastades;
- vaatleb pilte, näidistoidid ja raamatuillustratsioone ning vastab küsimustele.

Voolimine

- vajutab kera ja savipulga lamedaks;
- õpib omavahel ühendama plasteliinikerasid ja –pulkasid;
- teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid;
- õpib leidma sarnasusi voolitava ja tegeliku eseme vahel.

Kleepetöö ja meisterdamine

- tutvub kääridega;
- tutvub rebimistehnikaga;
- laob ja kleebib erineva suuruse, värvi ja kujuga kujundeid;
- õpib väikeseid detaile lükkima paelale;
- laob ja kleebib erinevast materjalist kujundeid;
- õpib nii vaba kui ka muustrilist paigutamist.

Toidu valmistamine

- teab lihtsamaid hügieeninõudeid;
- teab, kuidas köögis puhtust hoida;
- tutvub taigna segamise ja rullimisega;
- määrab leiva peale võid;
- oskab võileiba katta toiduainetega;
- oskab kasutada piparkoogivorme.

4 – 5 aastane laps

Joonistamine ja maalimine

- oskab edasi anda tegelaste isikupära värvi ja vormi abil;
- käsitseb õigesti kunstivahendeid: pliiaitsit, pintsli, kriite jne;
- oskab kujutada tüdrukule ja poisile iseloomulikku välimust ja riietust;
- oskab erinevaid trükitehnikaid (kartuli, templi, niiditrukk jne);
- tunneb ja kasutab värve: sinine, punane, kollane, roheline, valge ja must;
- õpib segama erinevaid värvitoone (kasutades valget ja musta värvi);
- oskab viimistleda oma tööd nt tausta värvimine;
- märkab õigeid suurusvahekordi, osi ja detaile;
- oskab näidise järgi kaunistada oma tööd korrapärase muustriga;
- tutvub Eesti rahvakunstiga;
- oskab kujutada tuttavaid esemeid ümbritsevast elust, lastekirjandusest, lauludest, lastesaadetest ja filmidest.

Voolimine

- õpib savipulka ja –kera lamedaks vajutama;
- lisaks plasteliini veeretamisele, annab voolitavale iseloomuliku tunnuse, seda pigistades või venitades;

- oskab kasutada kaunistamiseks erinevaid templeid;
- oskab piklikku savipulka spiraaliks keerata (linnupesa jt).

Kleepetöö ja meisterdamine

- lõikab kääridega mööda sirgjoont;
- voldib paberit pooleks;
- kleebib mitmest osast koosnevaid kujundeid;
- oskab rebida paberit;
- oskab pärleid lükkida rütmilise jadana paelale;
- oskab tööd kaunistada motiivide ja kujunditega;
- tutvub erinevate looduslike ja jääkmaterjaliga;
- oskab lihtsamaid šabloone kasutada;
- õpib ise looma ja rütmiliselt tunnetama lihtsamaid mustreid.

Toidu valmistamine

- oskab teha lihtsamaid võileibu ja salateid valmis pandud toiduainetest;
- õpib valmistama lihtsamaid küpsiseid;
- õpib toitu kaunistama;
- õpib teistega koos töötama ja teistega arvestama (küpsise - võileivatordi valmistamine jt).

5 – 6 aastane laps

Joonistamine ja maalimine

- vaatab, analüüsib ja kujutab äratuntavalt inimesi, loomi, ehitisi, masinaid, loodust jne;
- segab kokku sinist, kollast, punast, rohelist valge või musta värviga;
- võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone;
- kasutab erinevaid värvusi ning tunneb lisaks pruuni, roosat ja lillat värvi;
- kasutab varemõpitud tehnikaid ja võtteid kombinatsioonis uutega;
- kasutab tööks vajalikke materjale ja paberipinda otstarbekalt;
- oskab kujutada erinevaid aastaaegu;
- tutvub eesti kunstiloominguga.

Voolimine

- oskab näppudega süvendeid vajutades õhnestada ümarvorme;
- õpib voolima inimese, linnu- ja loomfiguure üksikosadest ja tervest tükist;
- oskab viimistleda oma tööd (silub ühenduskohti jt);
- õpib voolimispulga abil tegema voolingu pinnale korrapärasest mustrit;
- oskab voolimismassi jaotada võrdseteks osadeks;
- oskab tasapinnaliselt voolida.

Kleepetöö ja meisterdamine

- oskab omavahel kombineerida erinevaid meisterdamisvahendeid (looduslik, tehis- ja jääkmaterjal jt) ning valib neile sobivaid värve;
- rebib ja lõikab ümarat vormi;
- matkib lihtsamaid punumisvõtteid (lõngatuti tegemine, sõbrapael jt), oskab teha sõlmi;
- voldib paberi pooleks/neljaks – kujundades kaarti, raamatut;
- tutvub Eesti rahvakunstiga;
- teab, kuidas materjale otstarbekalt kasutada.

Toidu valmistamine

- õpib valmistama erinevaid segu-mahlajooke;
- õpib valmistama lihtsamaid küpsetisi ja magustoite (täidisega pirukad jt);
- oskab tainast rullida, tükeldada ja voolida;
- oskab abistada toidu kaunistamisel ja serveerimisel;
- teab köögis valitsevaid ohtusid ja oskab neid vältida (kuum ahi ja pliit jt);

- õpib tundma erinevaid töövahendeid ning neid ohutult kasutama (mikser, riiv nuga jt);
- oskab vajadusel küsida õpetajalt abi;
- oskab teha koostööd rühmakaaslaste ja õpetajaga;
- oskab lusikaga segada erinevaid toiduaineid (pannkoogitaigna valmistamine jt);
- teab ja oskab järgida lihtsamaid hügieeninõudeid;
- oskab peale tegevust korrastada oma töölauda.

6 – 7 aastane laps

Joonistamine ja maalimine

- leiab ümbritseva vaatlemisel erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil;
- kujutab inimesi eest-, tagant ja külgsuunas, lihtsas tegevuses;
- väljendab joonistades ja maalides, meeleolusid ja fantaasiaid;
- kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid, nende olemusest lähtuvalt;
- kujutab inimesi neile iseloomulike tunnuste kaudu;
- keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
- loob esemeid erinevaid tehnikaid kasutades, kasutab töös eri jämedusega pintslaid ja kasutab pintslit erinevalt (otsa ja küljega);
- koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
- kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

Voolimine

- õpib täpsemalt edasi andma kehaosade paigutust, proportsioone, liigutusi;
- kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära;
- õpib voolima ka mälu ja kujutluse järgi;
- õpib nägema ja tundma eseme kuju, vormi, iseloomulikke tunnuseid, pinna omadusi, osade kuju, paigutust ja proportsioone;
- õpib kaunistama ruumilist pinda.

Kleepetöö ja meisterdamine

- õpib lõikama kontuuri järgi ja mitut kujundit korraga;
- rebib, lõikab ja kleebib iseseisvalt paberiribasid ja -kujundeid;
- oskab voltida lihtsamaid asju;
- õpib kasutama nõela ja lõnga;
- oskab lõpptulemi saavutamiseks valida sobivaid meisterdamisvahendeid;
- oskab leida eseme, looma või inimese iseloomulikud tunnused ning kujutada neid meisterdamisel;
- oskab luua iseseisvalt korrapärast mustrit;
- oskab panna asjad tagasi oma kohale;
- tutvub lihtsama puutööga.

Toidu valmistamine

- oskab selgitada erinevate toiduainete kasulikkust;
- teab hügieeninõudeid ning kuidas köögis käituda ja puhtust hoida;
- tunneb erinevaid töövahendeid ja -võtteid;
- oskab kinni pidada kokkulepitud reeglitest ja ohutusnõuetest;
- saab aru suulisest juhendamisest;
- suudab lõigata korrapäraseid tükke ja viile;
- oskab rullida paraja paksusega taigent;
- oskab endale võileiba valmistada;
- teab lihtsamaid toidu maitsestamise ja kaunistamise võimalusi;
- teab ja oskab kasutada lihtsamaid toidu valmistamisega seotud mõisteid ja väljendeid;

- oskab lõpetada alustatud tegevuse.

6.5. MUUSIKA

Valdkonna "Muusika" õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
2. luua lastel muusikalist arengut toetav keskkond;
3. muusikaelamuste kaudu rikastub laste tundeelu;
4. suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
5. suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
6. suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi;
7. areneb muusikaline mälu;
8. soovib esineda lastepidudel;
9. teab peast mõnda Eesti rahvalaulu.

Valdkonna "Muusika" sisu:

- a) muusika kuulamine;
- b) laulmine;
- c) muusikalis – rütmiline liikumine;
- d) pillimäng.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

2 - 3 aastane laps

- tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast;
- kuulab ja laulab kaasa lühikesi fraase;
- sooritab koos õpetajaga lihtsamaid liikumisi vastavalt laulu tekstile või muusikapalale;
- sooritab lihtsamaid rütmi- (plaksutamine, lehvitamine, sõrmevibutamine) ja tantsuliigutusi (rõhksamm, keerutus, kükitamine) täiskasvanut matkides;
- kasutab liikumise korral erinevaid vahendeid;
- mängib õpetaja ettenäitamisel kaasa kuulatud muusikapalale kasutades keha- või rütmipille (rütmipulk, kõristi, sahisti).

3 - 4 aastane laps

- teab, et muusika algab vaikusest;
- oskab kuulata vaikust ja õpetajat;
- kuulab muusikapala lõpuni;
- tajub muusika kujundlikkust, reageerides emotsionaalselt vastavalt muusika iseloomule (plaksutab, liigutab keha jm.);
- eristab erinevaid rütme (TA ja TI-TI, PAUS);
- tunneb erinevaid loodushääli (linnu- ja loomahääled, helid ümbritsevast keskkonnast);
- tunneb kuulates ära Eesti hümnid;
- püüab õpetajaga kaasa laulda;
- õpib kooslaulmist teiste lastega;
- oskab mõnda õpitud lastelaulu;
- oskab liikuda vastavalt muusika tempole ja meeleolule;
- tunneb lihtsamaid tantsuliigutusi (plaks ja pats, sõrmevibutus), tantsusamme (hüplemine, põlvest vetrumine, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamine);
- liigub rütmiliselt koos vahendiga;
- mängib kaasa kehapillil, lastepillil (marakad, kõlapulgad, trumm, tamburiin) ja looduspillil (kivid, kastanid, puupulgad, käbid);
- osaleb laulu- ja muusikalistes mängudes;
- mängib sõrmemänge.

4 - 5 aastane laps

- tunneb ära mõned õpitud laulud;
- tunneb muusikalisi põhimõisteid (vaikne-vali, kiire- aeglane, rõõmus-kurb);
- eristab muusikas erineva karakteriga osi;
- õpib laulmise juures õigesti õhku kasutama - hingama, puhuma;
- laulab rühmaga ühtlases tempos, ilmekalt, sujuvalt;
- julgeb ja tahab esineda;
- oskab lihtsamaid õpitud laste- ja rahvalaule;
- oskab laulda Eesti hümni 1. salmi;
- orienteerub ruumis, liigub vabalt, läbisegi, ringselt, üksi, paaris;
- tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente;
- lähtuvalt muusika iseloomust (vali-vaikne, kiire-aeglane, kõrge-madal) oskab iseseisvalt ja muuta liikumist, kasutades selleks erinevaid liigutusi;
- oskab mängida rütmilisi kajamänge;
- oskab rütme TA-A(samuti TA, TI-TI ja PAUS);
- kasutab loovalt laulude ja rütmilise liikumise kaasmänguks nii keha-, rütmi- meloodia- kui ka looduspille;
- tunneb välimuse ja hääle järgi mõnda Eesti rahvapilli (kannel, viiul, lõõtspill, torupill).

5 - 6 aastane laps

- kuulab huviga laulu ja muusikapala;
- tunneb muusikalisi mõisteid: tugev-õrn, hoogne, uljas, pidulik, hüplev, naljakas;
- eristab erineva kõrgusega helisid: *kõrge, keskmine, madal*, tämbreid: *õrn, mahe jt*;
- oskab iseloomustada, võrrelda kuulatud muusikapalu;
- tunneb erinevaid loodushääli, eristab linna-ja maahääli, matkib neid;
- oskab laulmise juures õigesti hingata;
- laulab vaba ja loomuliku häälega, esitab laule rühmaga ühtses tempos;
- oskab teistega koos peast laulda mõningaid laste- ja rahvalaule;
- oskab laulda Eesti hümni 2 esimest salmi;
- oskab muuta liikumist vastavalt muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumisele (tempo, dünaamika, register);
- oskab liikuda erinevates kujundites (hanerida, ring, üksikult, paaris), ühtlaste vahedega; külgsammudega eri kombinatsioonides; keerutada käevangus;
- oskab kasutada tantsimisel õpitud tantsuelemente;
- tunneb mõningaid eesti rahvamänge ja –tantse;
- on liikumise juures väljendusrikas;
- oskab kaasmänguga kehapillil ilmestada sõnarütme, liisusalme, luuletusi;
- oskab mängida rütmilisi kajamänge ja rütmitelefoni;
- mängib rütmi- (triangel, kõrin jt) ja meloodiapille (ksülofon, metallofon jm.);
- ansambelmängus alustab ja lõpetab koos teistega, mängides ühtses tempos;
- tunneb välimuse ja kõla järgi eesti rahvapille (rahvakannel, hiiu kannel, sarved, viled) ja mõnda sümfooniaorkestri pilli (viiul, tšello, flööt, trompet, suur trumm).

6 - 7 aastane laps

- suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning seda iseloomustada;
- eristab erinevaid helitekitajaid, tunneb tämbrikselt ära õpitud pillid ja hääled;
- tunneb ära lihtsamaid žanre (marss, laul, tants);
- eristab muusikas erineva valjusega helisid (vaikne - vali);
- läheneb kuulatud muusikale loominguliselt – seostamine muinasjutu tegelastega, paneb kuuldule oma nimetuse, liigub vastavalt;

- oskab laulda Eesti hümnid kõiki salme;
- tunneb erinevaid loodushääli ja matkib neid;
- laulab ilmekalt, vaba ja loomuliku häälega, ühtlases tempos;
- tunneb ja eristab hääletämbriga seotud mõisteid – õrn, mahe, terav, kähe;
- tunneb mõisteid – helilooja, luuletaja, rahvalaul;
- laulab peast laste, ja rahvalaule, arvestab kaaslasega ansambelis laulmisel;
- oskab liikuda hoogsalt ringis, suunamuutustega, selg ees, spiraalselt, siira-viira;
- orienteerub ruumis, oskab moodustada paare, kolonni, ringi;
- suudab liikumise juures olla täpne, rütmikas ja kujundlik;
- loob julgelt omaloomingulisi liikumisi koos vahenditega;
- kasutab kehapilli, varieerib erinevaid kehapilli võimalusi, täiustab uute liigutustega;
- oskab kaasmänguga kehapillil ilmestada sõnarütme, liisusalme, luuletusi;
- tunneb rütmi – TI-RI-TI-RI;
- oskab mängida rütmilisi kajamänge, rütmitelefoni;
- mängib eakohastel rütmi- ja meloodiapillidel õpitud lauludele ja instrumentaalpaladele lihtsaid kaasamänge;
- osaleb pilliansambli mängus;
- tunneb välimuse ja hääle järgi Eesti rahvapille (karjapasun, lokud, jauram, parmupill) ja sümfooniaorkestrile (tšello, kontrabass, fagott, tromboon ja mõned löökpillid).

6.6. LIIKUMINE

Valdkonna "Liikumine" õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
2. tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
3. järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid;
4. mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
5. tekib huvi ja positiivne hoiak aktiivse kehalise tegevuse ja spordi vastu;
6. kujunevad tahtomadused: püsivus, tahtejõud ning esinemisjulgeus;
7. arenevad kehalised võimed: vastupidavus, kiirus, osavus, paindumus, liigutuste koordineerimine ning kujuneb õige rüht.

Valdkonna "Liikumine" sisu:

- a) liikumisalased üldteadmised;
- b) põhiliikumised: kõnd, jook, hüpped ja hüplemine;
- c) visked, püüdmine, veeretamine;
- d) roomamine, ronimine, tasakaaluharjutused;
- e) liikumismängud;
- f) erinevad spordialad;
- g) võimlemine, tants ja rütmika.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

2 - 3 aastane laps

- liigub vabalt, valitseb edaspidi liikudes oma keha;
- oskab moodustada täiskasvanu abiga koos kaaslastega kätest kinni hoides ringi;
- veeretab ja viskab täiskasvanule palli;
- hüppab koos jalgadega;
- suudab kõndida võimlemispingil julgestusega või ilma;
- oskab mängida ühe (1) reeglita liikumismänge;
- tunneb rõõmu liikumistegevusest;

- sooritab imiteerivaid liigutusi muusika järgi;

3 - 4 aastane laps

- oskab kõndida ja joosta erineva tempoga;
- valitseb tagurpidi liikudes oma keha;
- liigub ringjoonel;
- oskab visata palli ülalt parema või vasaku kaega ning alt koos kätega;
- oskab hüpata ühel jalal;
- sooritab harjutusi erinevas tempos matkides õpetajat;
- oskab mängida 1-2 reegluga liikumismänge;
- soovib osaleda liikumistegevustes nii üksi kui koos kaaslastega;
- veab tühja kelku lauskmaal ja märke;
- oskab iseseisvalt istuda kelgule ning sõidab iseseisvalt nõlvakust alla;
- teab kelgumäe reegleid;
- matkab looduses;
- teeb kaasa kuni 500 m rännaku ja püsib kolonnis;

4 - 5 aastane laps

- liigub vabalt ja orienteerub ruumis;
- oskab rivistuda iseseisvalt viirgu ja kolonni;
- oskab moodustada paare ja ringi;
- sooritab koordineerimise ja tasakaalu nõudvaid harjutusi: kõnd varvastel ja päkkadel, mitmesugused hüplemised, edasi liikudes hüppamine, üle nõõri hüppamine, ühel jalal seis ja hüplemine, jalgrattasõit;

- osaleb jõukohastes teatevõistlustes (nt joonejooksud) ja liikumismängudes;
- sooritab harjutusi õpetaja korralduse ja sõnalise seletuse järgi;
- oskab kasutada ja sooritada harjutusi erinevate spordivahenditega;
- mängib 2-3 reegluga liikumismänge;
- tutvub erinevate spordialadega nagu pallimängud, võimlemine, kergejõustik (s.h jooks ja kaugushüpe), rahvasport nt köievedu, kotisjooks;
- tutvub hüppenõõriga hüppamise tehnikaga;
- kelgumäel teab ohutusreegleid ja oskab pidurdada;
- sooritab rännakuid ja orienteerub koos õpetajaga looduses;

5 - 6 aastane laps

- orienteerub ruumis (erineva suunaga liikumised, pöörded);
- kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes,
- kujundliikumised ja kolmikute moodustamine iseseisvalt või täiskasvanu abiga;
- sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi;
- tutvub erinevate spordialadega (hooga ja hoota kaugushüpped, kaugus- ja täpsusvisked, jalgrattasõit, tõukeratta lükkamine, lühikese ja pika distantsi jooksmine);
- tutvub spordialadele iseloomulike tehnikatega (äratõuge, pehme ning vetruv maandumine hüppamisel, visketehnika arendamine visates palli ühe ja kahe käega);
- oskab kasutada spordi- ja mänguvahendeid (palli visked ja püüdmine, täpsusvisked, hüppatsuga hüppamine jt);
- oskab lihtsamaid korv- ja jalgpallielemente;
- säilitab tasakaalu liikumisel ja staatilistes asendites, kontrollib oma rühti;
- arvestab enese ja teiste ohutusega liikumisel ja mängudes;
- suudab sõita tõukeratta ja kahe rattalise rattaga.
- sooritab kelgumäel erinevaid laskumisviise;

6 - 7 aastane laps

- keskendub sihipäraselt kehalisele tegevusele;
- sooritab põhiliikumisi pingevalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised (rütmika);
- kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses domineerivat kätt;
- kasutab liikumisel erinevaid vahendeid - lindid, rõngad, rätikud, suusad, kelgud jt;
- liigub enda tekitatud rütmi järgi ühtlase ja vahelduva tempoga (loovliikumine);
- mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
- peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
- nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

6.7. UJUMINE

Valdkonna „Ujumine“ õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

1. peab kinni kokkulepitud reeglitest;
2. kohaneb veega duši all, ujularuumi ja basseiniga;
3. julgeb minna vette ning liikuda iseseisvalt;
4. teab vee omadusi ja oskab sooritada põhiliikumisi;
5. sooritab liikumisi pingevalt, koordineeritult ja rütmiliselt;
6. julgeb panna näo vette ja sooritada hingamisharjutusi;
7. julgeb iseseisvalt koos vahendiga ja vahendita vees lamada kõhuli ning selili;
8. oskab sukelduda ning osaleb veemängudes;
9. teab erinevaid ujumisviise (jalgade- ja käte koostööd).

Valdkonna "Ujumine" sisu:

- a) veega harjumine;
- b) hingamise kinnihoidmine ja vette hingamine;
- c) horisontaalasendiga harjumine veepinnal, libisemine;
- d) jalgade ja käte töö;
- e) rütmiline hingamine;
- f) terviklik sooritus ujumisel.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

3 - 4 aastane laps

- julgeb minna vette, tunneb ning teab vee omadusi;
- oskab kuulata õpetaja korraldusi ja täita neid;
- julgeb olla duši all ning oskab ennast pesta;
- oskab vees liikuda ja kaasa teha lihtsamaid harjutusi;
- mängib veemänge ega karda vett;
- paneb näo vette ja lamab vahendiga (rõnga, käepatjadega) vee pinnal.

4 - 5 aastane laps

- tutvub iseseisva riietumise ja pesemise ning vees viibimise iseärasustega;
- liigub iseseisvalt ja enesekindlalt basseinis;
- tunneb vee omadusi – inerts, üleslükkejõud;
- libiseb kõhuli kasutades abivahendeid (rõngas, nuudel, laud);
- lamab selili abivahendiga (rõngas, nuudel, laud);
- oskab nagu vette asetada hingamise kinnihoidmisega;
- osaleb veemängudes (sukeldumine, esemete põhjast korjamine jt);
- oskab trepilt libiseda, teha poolhüppeid ning krooli jalgadetööd.

5 - 6 aastane laps

- teab, kuidas käituda basseinis ja riietusruumis
- oskab hingata vette;

- liugleb kõhuli ja selili abivahendiga;
- oskab krooli jalgadetööd;
- ujub abivahendiga;
- sukeldub vette;
- liugleb vees kõhuli ja selili ilma toetuseta;

6 - 7 aastane laps

- tunneb ennast vees hästi, mängib üksi ja teiste lastega;
- jälgib basseini kasutamise ohutusreegleid;
- oskab sooritada hajutusi sõnalise seletuse järgi;
- ujub krooli ilma vahendita;
- omab ettekujutust rinnuli ujumistiilist (konn, delfiin);
- sooritab rütmilisi hingamisharjutusi paigal ja liikumisel;
- kombineeritud liikumised (hüppelt ning jooksult sukeldimine ja libisemine);
- sukeldumine ja vee all jalgadetööga liikumine

7. LAPSE ÜLDOSKUSED

Õppekavas eristatakse järgmisi üldoskusi:

1. mänguoskused;
2. tunnetus- ja õpioskused;
3. sotsiaalsed ja enesekohased oskused;
4. töökasvatus.

7.1. MÄNGUOSKUSED

Kuni 3 aastase lapse omandatud mänguoskused :

Lapsel hakkab kujunema matkimismäng.

Mänguline tegevus on suunatud lapsel endale – ta ise joob tühjast tassist, hiljem söödab nukku. Laps mängib episoodide pereelust. Täiskasvanu ülesandeks on ergutada last – toob mängudesse uusi mänguasju ja loob uusi olukordi – põranda pühkimine, ajalehe lugemine. Laps jäljendab ümbritsevate inimeste tegevusi – riietumine, söötmine, magama panemine. Lapsel on esikohal tegevused mänguasjadega (arstimängus kuuldetoru, kraadiklaas jms) mitte tegevus (arstimängus haige kuulamine, palaviku mõõtmine jms).

Lavastusmänguks eeltööna laulda lapsele, lugeda rütmisalme, mängida hüpitismänge, sõrmemänge. Matkimismängudes omandab laps erinevaid liigutusi – ja kõnemudeleid, mida läheb vaja hilisemas lavastusmängus.

Ehitusmängu osas tegutseb laps ehitusmaterjaliga mitte sihikindlalt, vaid tõstab, viskab, kopsib klotse – tutvub mänguasja omadustega (suur, väike, tekitab heli, mahub teise tropsi sisse, pehme jne). Laps liigub ühe mänguasja juurest teise juurde ja tegeleb parajasti sellega, mis vaateväljas on (näeb palli – mängib sellega, kassi nähes viskab palli kõrvale ja jookseb kassile järele). Mänguasjad olgu lihtsad, parajalt suured, eredavärvilised, erinevast vastupidavast materjalist (kuubikud – kastid, mida saab tõsta, vedada, lükata, auto, mida saab eest vedada, tagant lükata, klotse vedada). Põhiline mäng: täiskasvanu on ehitaja ja laps lõbustab end juba ehitatu ümberlukkamisega, hiljem käteosavuse arenedes ehitab laps ise lihtsamaid tornikesi. Täiskasvanu ülesandeks on arendada lapses püsivust ning äratada huvi ühe mänguasjaga pikemalt tegelemise vastu.

3 – 4 aastase lapse omandatud mänguoskused :

Lapsel hakkab kujunema rollimäng – laps võtab mõne täiskasvanu rolli ja hakkab tegutsema vastavalt rollile – ema, autojuht, müüja jms. Et laps saaks oma ideid mängus ellu viia, peab mängumaterjal olema mitmekesine – lapse teadmised maailmaasjadest, loodusest, inimeste

tegevustest, muinasjutud, luuletused jms. Laps õpib mängima koos kaaslastega. Enne mängu arutlevad mängu teema ja vahendite üle, rollijaotus toimub harva. Laps õpib mängima kõrvuti teise lapsega, ühendab koosmängus oma mänguhuvid teiste huvidega.

Lavastusmängud: laps kuulab meelsasti täiskasvanu poolt esitatud lühikesi lugusid, imiteerib kuulnud tegelaste häälsusi – käitumist, ütleb üksikuid kergemaid lauseid. Lavastusmängu juhtmängija roll jääb täiskasvanu kanda.

Ehitusmäng: mängul on mõtestatud tegevus (autojuht võtab koorma telliseid ja viib ehitusplatsile).

Rõõm valminud ehitisest on tavaliselt see, mis sunnib teda pöörduma täiskasvanu poole. Laps ootab hinnangut ja tunnustust.

4 – 5 aastase lapse omandatud mänguoskused :

Laps suudab juba pikemalt mängida eesmärgistatud mängu koos teistega. Laps imiteerib jätkuvalt oma mängus ümbritsevat elu. Lapsel on huvi teatud mänguteemade vastu (kool, pood). Lapsel areneb mängu algatus ja läbiviimise oskus. Lapsele pakuvad huvi erinevad mänguvahendid ja mänguliigid.

5 – 6 aastase lapse omandatud mänguoskused:

Lapse mängule on omane suur iseseisvus. Lapse vanusega koos kasvab nõudlikkus rolli täitmise suhtes – enne mängu arutletakse kaaslasega mängusüžee üle (kõigepealt söödame lapsi, siis läheme nendega jalutama), lepatakse kokku rollijaotus (mina olen ehitaja, sina oled autojuht), loovad mängukeskkonna (olemasolevad mänguasjad, meisterdavad puuduolevad mänguasjad, ehitavad vajalikud ehitised).

Lapse mängu ilmub rollisuhtlus (arstina mitte ainult ei kuula haiget, vaid lohutab haiget ja soovib kuidas kiiremini terveks saada). Areneb lapse koosmänguoskus kui ka üksinda mängimise oskus.

Lapsel kujuneb konfliktide lahendamise oskus. Valib mängukaaslasti nii sümpaatia alusel kui ka ühisest huvist mänguteema vastu.

Lavastusmängus ei pea täiskasvanu tegelaste häälsusi ette näitama, vaid lapsed matkivad kuulnud tegelaste käitumist juba ise. Laps tahab ise olla juhtrollis. Lapsed suudavad tuttavaid lavastusmänge mängida iseseisvalt, kusjuures kasvab nõudlikkus rolli täitmise suhtes. Lapsed hakkavad huvi tundma lavastusmängu eriliikide vastu – näpu -, laua -, varjuteater.

Ehitusmäng: lapsed jälgendavad mängus täpsemalt täiskasvanute ehitustegevust, kusjuures nad ei kajasta mitte üksikuid, vaid kompleksseid nähtusi – jagavad ehitades omavahel kohustused (ühed veavad materjale. Teised püstitavad maju, kolmandad juhivad ehitustööd). Lapsed viivad oma mängu mõtte ellu, mänguülesanded on täpselt jaotatud ning tekib vastastikune kohustus. Kui mängu jaoks on vaja valmistada mõni mänguasi, väljuvad lapsed ajutiselt mängust, mäng ei katke, sest pärast vajaliku asja meisterdamist tulevad nad mängu tagasi. Nad tahavad, et ehitis oleks sarnane tõeliselega.

Õppemängud, reeglitega mängud: enne mängu alustamist, seletab täiskasvanud lühidalt reegleid ja lapsed alustavad mängu. Mängudesse ilmuvad võistluselemendid. Lapsi hakkab huvitama mängu tulemus (leida otsitav ese, kiiresti reageerida). Lapsed hakkavad ise lihtsamaid õppemänge mängima ja tutvustavad mängu teistele.

6 – 7 aastase lapse omandatud mänguoskused :

- tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu;
- täidab mängudes erinevaid rolle;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

7.2. TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED

Kuni 2 aastase lapse omandatud tunnetus – ja õpioskused:

- hangib ümbruskonnast aktiivselt infot, info hulka reguleerib lapsele täiskasvanu;
- keskendub lühikeseks ajaks ühele tegevusele, sõnalise juhendamise korral on püsivam;
- tegutseb teistega kõrvuti ja osaleb ühistegemistes;
- mängib teiste lastega igapäevaseid olukordi kajastavaid rollimänge;
- mõistab sõnade ja esemete – objektide tähendusi;
- suhtleb 1 – 2 sõnaliste lausetega tuttava täiskasvanuga, kasutab mitteverbaalseid suhtlemisvahendeid (osutamine, miimika);
- tunneb huvi raamatute vastu, saab aru lihtsatest jutukestest, seostab jutu sisu oma kogemustega;
- tunnetab keskkonna mõju – avastab seoseid oma tegevuse ja selle tagajärje vahel;
- rühmitab esemeid ühe nähtava tunnuse alusel;
- omandab uusi seoseid aktiivse tegutsemise ning käelise tegevuse kaudu.

2 – 3 aastase lapse omandatud tunnetus – ja õpioskused:

- leiab enesele tegutsemist, plaanib ja organiseerib koos täiskasvanuga;
- keskendub tegevusele lühikeseks ajaks, tema tähelepanu ei ole veel püsiv;
- tegutseb vahetult konkreetsete asjadega, kui ka asu kujutavate sümbolitega;
- kordab ja jäljendab varasemaid mäluvilte rollimängudes;
- mängib mõnda aega koos teiste lastega, järgib lihtsamaid reegleid;
- on omandanud sõnavara, mis võimaldab tal ennast väljendada;
- osaleb dialoogis;
- eristab oma kogemuste tuginedes realistlikke sündmusi väljamõeldud lugudest;
- rühmitab asju ja esemeid ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi;
- lapsel on ettekujutus arvamõistest ja värvuste nimetusest;
- leiab võrdluse alusel ühiseid ja erinevaid jooni, nendevahelisi seoseid, kasutab info saamiseks keelt, mitte miimikat.

3 – 4 aastase lapse omandatud tunnetus – ja õpioskused:

- oskab osaliselt oma tegevusi planeerida ning tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiseta;
- plaanib minakeskse kõne abil oma tegevust ja lahendab probleeme (Mari läheb õue mängima);
- tema kõne toetub mälule ning sõltub sellest, kellega koos ja mis olukorras ta on;
- saab aru mõistatustest ja lihtsamatest piltlikest võrdlustest;
- järgib lihtsaid reegleid, huvitub võistlusmängudest, tahab mängus olla edukas;
- osaleb ühistöös ning teeb koostööd teiste lastega (ehitusmäng, rolli-, võistlusmäng, kunstitegevus jms);
- liigitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi;
- saab aru arvamõistetest, huvitud tähtedest;
- omandab uusi teadmisi praktiliste olukordade, kogetud emotsioonide, kujutluste ja kõne kaudu.

4 – 5 aastase lapse omandatud tunnetus – ja õpioskused:

- tegutseb lühikest aega iseseisvalt, tegutsemiskindluse saavutamiseks vajab veel täiskasvanu abi;
- reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga, hakkab oma tegevust planeerides kasutama sisekõnet (planeerides tegevust ei räägi häälega mida tegema hakkab, vaid teeb seda mõttes);
- tegutseb koos teistega, teda motiveerivad eakaaslased;
- keeleline areng võimaldab lahendada ülesandeid ja probleeme ning saavutada kokkuleppeid;

- katsetab, uurib erinevaid võimalusi, kasutades sümboleid, kujutlusi, reaalseid esemeid;
- osaleb erinevaates mänguliikides (rolli -, lavastus -, ehitusmäng) ja kunstitegevustes;
- räägib esemetest, mis pole kohal, olukordadest, mis toimusid minevikus või leiavad aset tulevikus, fantaseerib;
- keskendub huvipakkuvale tegevusele mõnikümmend minutit;
- oskab vaadelda ja märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid;
- eristab rühmi ja oskab rühmi võrrelda;
- lapsel on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest;
- omandab teadmisi kogemuste ja kõne kaudu, tegutseb aktiivselt ning lahendab probleeme.

5 – 6 aastase lapse omandatud tunnetus – ja õpioskused:

- plaanib oma igapäevategevusi, seab eesmärged, lõpetab alustatud tegevuse;
- suudab keskenduda tegevusele vähemalt 20 – 30 minutit;
- kasutab kujutlusi luues ja tegevusi planeerides sisekõnet (ei räägi häälega mida kavatses teha, vaid teeb seda mõttes);
- kasutab kõnet info saamiseks, uute teadmiste omandamiseks;
- järgib ühistegevustes reegleid, suudab reegleid selgitada;
- osaleb aktiivselt käelistes tegevustes;
- saab aru asjade suhetest ja omadustest, ajalis – ruumilisest järjestusest.

6 – 7 aastase lapse omandatud tunnetus – ja õpioskused:

- plaanib oma igapäeva tegemisi, üritab tegutseda sihipäraselt ning lõpetab alustatud tegevused;
- suudab reguleerida oma käitumist, emotsioone;
- toetub tegutsedes oma tegevusele antavale tagasisidele, eakaaslaste hinnangule ja võrdlustele teistega;
- keskendub korraga mitmele tegevusele ja on suuteline kestmaks tahtepingutuseks;
- seab uudes olukorras täiskasvanu sõnalise juhendamise abil eesmärged;
- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- mõtleb nii kaemuslik – kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist;
- osaleb erinevates mänguliikides (rolli -, ehitus -, lavastus -, liikumis -, õppemäng), järgib reegleid;
- teab ja kasutab tähti, numbreid, sümboleid, kirjutab etteütlemise järgi 1 – 2 silbilisi lihtsaid sõnu (ema, isa, karu, täna, tule jms), teeb lihtsaid matemaatilisi tehteid;
- kasutab eakaaslastega suheldes arutlevat dialoogi, räägib rohkem iseendast, tunneb huvi teiste vastu.

7.3. SOTSIAALSED JA ENESEKOHASED OSKUSED

kuni 2 aastase lapse omandatud sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- väljendab lihtsaid emotsioone, mis on tugevad ja vahelduvad kiiresti;
- teadvustab ennast, kasutab osaliselt minavormi, proovib ennast maksma panna ning oskab keelduda ja ei öelda;
- üritab aru saada teiste inimeste seisukohtadest, kuid tema tajud on enesekesksed;
- hindab oma oskusi ja suutlikkust paremaks, kui need tegelikult on;

- teab oma ees- ja perekonnanime ja elementaarseid viisakusreegleid ning kasutab neid, kui seda on talle õpetatud;
- sööb, joob ja riietub lahti valdavalt iseseisvalt ning püsib suurema aja päevast kuiv ja puhas;
- reageerib sõltuvalt olukorrast ja ümbritsevate inimeste käitumisest;
- mõistab selgelt väljendatud keeldu „ei tohi“;
- tunneb huvi teiste laste vastu, jälgib neid ja mängib nendega kõrvuti;
- toetub võõrastega suheldes ja enesekindluse saavutamiseks tuttavatele täiskasvanutele;
- matkib täiskasvanu tegevusi, millele saab tagasisidet.

2 – 3 aastase lapse omandatud sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- saab aru, et inimestel võivad olla tema omadustest erinevad tunded ja emotsioonid;
- väljendab tugevaid emotsioone, oma mina. Võib karta tundmatuid ja uusi asju;
- tahab igapäevastes olukordades valikute üle ise otsustada ning üritab neid ka täide viia;
- lapse enesekindlus on kõikuv, vajab turvalisust, tunnustust, rutiini, reegleid;
- osaleb koos täiskasvanuga ühistegevustes, teisi lapsi pigem jälgib, tegutseb nendega kõrvuti, jagab mõnikord oma asju teistega – valdavalt on ta siiski omandihoidja. Loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos;
- täidab igapäevaelu rutiini;
- järgib lihtsamaid sotsiaalseid reegleid ning eeskujudele toetudes jälgendab igapäevaelu rolle ja tegevusi.

3 – 4 aastase lapse omandatud sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- väljendab sõnaliselt lihtsamaid emotsioone, soove, tahtmisi, seisukohti, püüab jõuda kokkulepeteni;
- tahab olla iseseisev, kuid sageli pole tal enda suutlikkusest ettekujutust;
- saab hakkama eneseteenindamisega (riietumine, söömine), on kujunenud tualetiharjumused;
- teab oma nime, vanust, sugu, märkab soolisi erinevusi;
- seab endale mõningaid eesmärgi ja täidab neid;
- väärtustab oma saavutusi, vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu;
- püüab vahel teisi abistada ja lohutada, tal on ettekujutlused teiste inimeste tunnetest ja nõuetest;
- osaleb lühikest aega ühistegevuses, kuid eelistab üht mängukaaslast rühmale;
- arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhib talle autoriteetne inimene;
- saab aru lihtsamatest käitumise reeglitest seltskonnas, püüab täita kodukorra reegleid. Saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest;
- huvitub võistlusmängudest ning tahab olla edukas.

4 – 5 aastase lapse omandatud sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- hakkab mõistma teiste inimeste tundeid ja mõtteid;
- väljendab oma emotsioone ja räägib nendest;
- suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt, suudab kuigivõrd oma tegude eest vastutada;
- on tundlik teiste hinnangute suhtes, need mõjutavad tema enesehinnangut;
- imiteerib täiskasvanu tegevusi ja rolle, kasutades tema sõnavara ja maneere;
- eelistab sootüübilisi mängu (poisid autodega, tüdrukud nukkudega jms);
- naudib rühma kuulumist, eakaaslaste seltsi, ühistegevusi – teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd;
- arvestab reegleid, kogemusi ja muutusi. Järgib teiste poolt reeglite täitmist. Kõne areng võimaldab arusaamatusi lahendada sõnaliselt;
- oskab avalikus kohas sobivalt käituda. TEAB mida tohib, mida mitte.

5 – 6 aastase lapse omandatud sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- tajub ja mõistab teiste inimeste emotsioone ja seisukohti, arvestab teistega käitumistes ja

vestlustes;

- seab endale eesmärged ja üritab neid ellu viia;
- on oma tegevuses orienteeritud tunnustusele, tähelepanule ja emotsionaalsele toetusele;
- eelistab omasoolisi mängukaaslasi, kujunevad esimesed sõprussuhted;
- suudab lühikest aega täiskasvanu kontrollita kaaslastega mängida ning teha koostööd omal viisil;
- järgib mängudes ja tegevustes reegleid, eriti reeglite täitmist teiste poolt.

6 – 7 aastase lapse omandatud sotsiaalsed ja enesekohased oskused:

- püüab mõista teiste inimeste tundeid ja nende mitteverbaalseid väljendusi, arvestab neid oma käitumises ja vestluses;
- vastutab rohkem oma tegevuse eest, räägib oma kavatsustest;
- suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida, oskab teistega arvestada, suhtub teiste laste tegemistesse sallivamalt;
- suudab tegutseda iseseisvalt, sõltub vähem oma vanematest, vastutab oma käitumise eest;
- algatab mängu ja tegevusi;
- püüab kõigega hakkama saada, on tundlik oma ebaõnnestumiste ja teiste hinnangute suhtes, otsib vastastikkust mõistmist ja kaasaelamist oma tunnete;
- hoolib väiksematest, osutab neile abi, küsib endale ise abi vajaduse korral;
- loob sõprussuhteid;
- järgib rühmas reegleid ning arvestab rühma vajadusi, oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- talub muutusi ja vanematest eemalolekut, siiski uues olukorras on ebakindel ja tõmbub endasse;
- arutleb lihtsamate eetiliste probleemide üle ning teeb vahet hea ja halva vahel nii enda kui teiste puhul;
- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.

7.4. TÖÖKASVATUS

Töökasvatus on inimese sihipärane tööks ettevalmistus ning õpetuse ja kasvatusosa, mis arendab isiksuseomadusi, annab üldharivaid, tehnilisi, suhtlemis- ja kutsealaseid teadmisi, oskusi ja vilumusi, õpetab ühiskondliku töö vajalikkust ning kasvatab tööharjumust. Töökasvatus algab lapsele eneseteenindusoskuste õpetamisega, jätkub koduste tööde, mängu, õppimise ja töö kaudu. Koolieelses eas omandatud korra- ja jõukohased tööharjumused on olulised nii iseseisvuse saavutamiseks kui ka edukaks hakkamasaamiseks koolis. Töökasvatusega pannakse alus töö väärtustamisele ja positiivsele töösuhtumisele. Tähtis on täiskasvanupoolne järjekindlus ja sõbralik suunamine, vajadusel abistamine, kuid mitte lapse eest ära tegemine. Oluline on õigel ajal ära kasutada lapse huvi teda köitnud tegevuse vastu – võidavad nii täiskasvanud kui ka laps.

Töökasvatuse eesmärgid:

1. laps väärtustab tehtud töö tulemust, puhtust ja korda;
2. laps on motiveeritud täitma antud tööülesandeid;
3. laps mõistab töö vajalikkust;
4. laps oskab vajadusel täiskasvanult või kaaslaselt abi paluda;
5. laps soovib ise teisi abistada;
6. laps tahab osa võtta jõukohastest igapäevatoimingutest.

Töökasvatuse eesmärkide saavutamiseks on vajalik, et täiskasvanu märkab ja toetab lapse isetegemistahet ning kaasab last igapäevategemistesse, lastes lapsel osaleda kõiges jõukohases.

Töökasvatuse liigid:

- a) eneseteenindamine;
- b) erinevad töötegevused;
- c) täiskasvanute töödega tutvumine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

2 aastane laps – iga pisemgi iseseisev toiming pakub lapsele eduelamust ja äratav temas soovi ise kogeda. Tuleb olla järjepidev, kannatlik ja tasakaalukas, sest 2-aastane laps on jõudnud „minakriisi“. Laps täidab meeledi lihtsaid ülesandeid koos täiskasvanuga. Laps hakkab aru saama korralduste „peab“ ja „on tarvis“ tähendusest. Lapsele tuleb võimaldada teha seda, millega ta hakkama saab ning mitte teha neid toiminguid lapse eest ise ära juhtudel, kui on kiire.

Eneseteenindamine (vajadusel täiskasvanu abiga)

- sööb lusikaga;
- joob tassist;
- võtab riided seljast (sokid, püksid jt);
- käib potil.

Töötegevus

- kasutab juhendamisel mitmesuguseid töö- ja mänguvahendeid – liivakühvel, pliiats jt;
- juhendamisel ja abistamisel korrastab oma vahetu ümbruse (mänguasjade panemine oma kohale, jõukohaste asjade kandmine);
- abistab lihtsamatel kodutöödel (kastab lilli, viib prügi prügikasti, paneb toidunõud kraanikaussi või nõudepesumasinasse jt).

Täiskasvanute töödega tutvumine

- jäljendab täiskasvanuid lihtsates toimingutes;
- harjutab töövõtteid mängu vahendusel (nuku toitmine, laua katmine jms).

3 aastane laps – lapsel on tugev soov iseseisvuda. Last julgustades, pisut abistades ning vajadust selgitades õpivad nad kiiresti selgeks eneseteenindamisoskused (riietumine, pesemine, söömine jms). Laps suudab keskenduda kuni 10 minutit. Kiitus, heakskiit ja tähelepanu soodustavad lapse töösoove ja tööst rahulolu teket. Laps abistab meelsasti täiskasvanut kui talle selleks võimalus antakse. Tuleb pöörata lapse tähelepanu ohutusele, selgitada lapsele, kuidas käsitseda töövahendeid (nuga, kahval, käärid jt).

Eneseteenindamine

- riietub juhendamisel (paneab jalga sokid, püksid, kingad, selga lihtsad riided jt);
- lahtiriietumisel asetab riided ettenähtud kohta (kapp, tool, nagid jt);
- sööb iseseisvalt, hoides lusikat/kahvlit õigesti, kasutav salvrätti;
- peseb ja kuivatab juhendamisel käsi ja nägu, märkab käte määrdumist;
- peseb koos täiskasvanuga hambaid;
- kasutab taskurätti (vajab juhendamist kasutamise osas);
- käib iseseisvalt tualetis;
- pühib meeldetuletamisel jalanõud õuest tuppa sisenedes.

Töötegevus

- kasutab juhendamisel mitmesuguseid töövahendeid (hari, kühvel, käärid jt);
- koristab meeldetuletamisel mänguasjad ja asetab mängu lõppedes oma kohale;
- abistab meelsasti täiskasvanuid igapäevatoimingutes (pühib tolmu, jagab vajaminevad töövahendid, katab laua ja koristab laualt nõud, asetab tooli laua alla, ehib kuuske, peseb nukuriideid ja – nõusid, kaunistab kodu, toob palutud asja, kutsub soovitud inimese jt);
- viib alustatud tegevuse suunamisel lõpuni.

Täiskasvanute töödega tutvumine

- matkib mängides täiskasvanute igapäevategevusi toas ja õues, kodus ja lasteaias;
- vastab küsimusele, mida teevad või kus on ema-isa (nad teevad tööd, nad on tööl);
- jälgib ümbritsevate täiskasvanute tööd, selgitamisel mõistab nende tehtud töö vajalikkust.

4 aastane laps - lapse „mina“ arengus oluline aeg. Laps teab juba, mida tahab, kuid sageli ei oska veel selgitada. See on hea hetk alustada koostööd, mis seisneb kompromissides, selgitustes ning erinevate võimaluste väljapakumises. Laps suudab keskenduda 15-20 minutit. Lapsed on igapäevatoimingutes head abilised kui neid eemale ei tõrjuta. Tähtis ei ole tulemus, vaid kogemuse saamine. Lapse kasvades juhitakse tähelepanu ka töö kvaliteedile.

Eneseteenindamine

- riietub iseseisvalt (paneab end ise riidesse, riietab lahti, asetab riided ettenähtud kohta, omandab varrukate ja püksisäärte õige poole väljapööramise jt);
- peseb ja kuivatab käsi iseseisvalt (enne söömist, pärast käte määrdumist jt);
- kasutab iseseisvalt taskurätikut;
- kammib juhendamisel juuksed hõreda kammiga, oskab nuku juukseid kammida ja nukule patse teha;
- sööb iseseisvalt ja puhtalt kasutades lusikat ja kahvlit, juhendamisel ka nuga.

Töötegevus

- kasutab erinevaid eakohaseid töövahendeid (reha, labidas, lumelabidas jt);
- hoiab juhendamisel korras oma vahetu ümbruse (riidekapi, laua, paneb pärast tegevuse lõppemist tooli laua alla jt);
- abistab täiskasvanuid jõukohastes igapäevatoimingutes (nõude pesemine, endale toidu tõstmine, lume koristamine jt);
- valmistab oma töökoha ette ja töö lõpetamisel koristab töökoha;
- viib alustatud tegevuse lõpuni;
- teostab jõukohaseid korrastustöid õues (okste ja prahi koristamine, liivakasti serva pühkimine jt);
- täidab täiskasvanu korraldusi, saab aru reeglitest.

Täiskasvanute töödega tutvumine

- vaatleb erinevate kutsealade inimesi töötamas, saab ettekujutuse nende tööülesannetest, kirjeldab nende töid (aednik, autojuht, müüja jt).

5 aastane laps – kõigi kõigi eelduste kohaselt saab laps hakkama eneseteenindamisega. Laps

Eneseteenindamine

- riietub iseseisvalt (oskab kinni-lahti teha trukke, nõöpe, lukke), harjutab paelte punumist;
- paneb juhendamisel kuivama märjad riided, hoiab korras oma kapi;
- kammib iseseisvalt oma juuksed;
- järgib iseseisvalt üldlevinud lauakombeid;
- sööb ise ja puhtalt, kasutab sõltuvalt toidust õigeid söögiriistu;
- teeb juhendamisel pärast magamist voodi ära.

Töötegevus

- kasutab mitmesuguseid töövahendeid: haamriga naelte löömine, harja ja kühvli kasutamine põranda pühkimisel, sukanõela kasutamine jt);
- täidab korrapidaja ülesandeid (laua katmine ja koristamine jt);
- võtab osa kollektiivsest tööst (rühma või õueala koristamine, lehtede riisumine jt);
- oskab tegutseda täiskasvanud suulise juhendamise järgi;
- aitab täiskasvanul hoolitseda lemmiklooma eest.

Täiskasvanute töödega tutvumine

- teab oma vanemate koduseid ja tööalaseid kohustusi, teab vanemate töökohti;
- teab elukutseid nende tegevuse alusel (pagar küpsetab, arst ravib haigeid jt).

6 aastane laps – saab eneseteenindamisega hakkama ning aitab meelsasti endast nooremaid nii eneseteenindamisel kui ka igapäevatoimingutes. Lapse tähelepanu võib juhtida töö kvaliteedile, vajadusel võib töö koos uuesti teha. Lapsele tuleks võimaldada pikemaajalisi töid (lapsel on oma aiapeenar – istutab, kastab, rohib seda jt).

Eneseteenindamine

- tegutseb eneseteenindamisel kiiresti ja ladusalt;
- pärast tegevuse lõpetamist koristab enda järelt asjad, korrastab töökoha;
- korrastab pärast magamist voodi, aitab voodipesu vahetada;
- kontrollib oma välimust peeglist, korrastab vajadusel ennast;
- paneb märjad riided iseseisvalt kuivama, valib riidetust vastavalt ilmale.

Töötegevus

- kasutab juhendamisel nuga (tükeldab puu- ja juurvilju jt);
- koos täiskasvanuga valmistab mõningaid toite (vormib piparkooke jt);
- teritab pliiateid pliatsiteritajaga;
- asetab töövahendid ja mänguasjad õigesse kohta;
- aitab vajadusel kaaslast ja endast väiksemat;
- viib iseseisvalt alustatud tegevuse lõpuni;
- korratust märgates likvideerib selle;
- tegeleb aiatöödega, hoolitseb talvel lindude eest.

Täiskasvanute töödega tutvumine

- selgitab vestluses enamtuntud ametite vajalikkust (arst, tuletõrjuja, politseinik, õpetaja jt);
- teab ja täidab kohustusi lasteaia ning kodus (laua katmine ja koristamine jt).

7 aastane laps – tegutseb sihipäraselt, on võimeline keskenduma 30-35 minutit. Laps on uudishimulik, tahab teada saada uusi asju ja suudab vastu võtta uut infot. Eduelamused ja „tõeliste“ asjadega tegelemine aitavad kaasa positiivsele enesehinnangule ja identiteedi kujunemisele. Lapsel on oma kohustused. Laps saab aru, et ühise töö tulemus sõltub igaühe jõupingutustest ja kaasinimeste abist.

Eneseteenindamine

- eeldatavasti on lapsel selles vanuses eneseteenindamisoskused omandatud.

Töötegevus

- käsitseb õigesti kirjutus- ja töövahendeid (pliiats, käärid, nõel, naaskel, heegelnõel, haamer, reha jt);
- tegutseb sihipäraselt, viib oma tegevused lõpuni;
- täidab täiskasvanu suhteliselt keerukaid sõnalisi juhiseid;
- valmistab vajadusel iseseisvalt võileivad;
- hoiab oma ümbruse korras;
- teostab õuealal jõukohaseid korrastustöid (saeb puuoksi, riisub lehti jt).

Täiskasvanute töödega tutvumine

- tutvub erinevate ametialade esindajate töökohustustega, kirjeldab neid, mõistab töö tähtsust (arst ravib inimesi, bussijuht veab inimesi jt).

8. ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Õppekava täitmist jälgitakse pedagoogilise nõukogu poolt.

Lasteaia õppekava uuendatakse ja täiendatakse iga kalendriaasta alguses.

Õppekava muutmist võib algatada juhtkond, pedagoogiline nõukogu või hoolekogu kui nende poolt teostatud analüüsi alusel leitakse see vajalik olevat.

Lasteaia õppekava kuulub muutmisele seoses:

- haridusalse seadusandluse muudatustega;
- pedagoogilise nõukogu ettepanekutega.

Õppekava on muudetud pedagoogilise nõukogu ettepanekuga 28. september 2016.

Õppekava on muudetud pedagoogilise nõukogu ettepanekuga 13. märts 2019.

Õppekava muudatused kinnitab direktor lasteaia pedagoogilise nõukogu ettepanekul kuulates ära hoolekogu arvamuse.